

BEFOLKNINGSUNDERSØKELSE

OM NORSKE HUSHOLDNINGERS BEVISSTHET OG ATFERD
KNYTTET TIL EGENBEREDSKAP

Laget for
Direktoratet for
samfunnssikkerhet og
beredskap (DSB)

Januar 2021

INNHOOLD

1

PROSJEKT-
INFORMASJON

2

SAMMENDRAG

3

BEKYMRING FOR
HENDELSER OG
KRISER

4

EGENBEREDSKAP
/FORBEREDELSE I
HJEMMET

5

OM UTVALGET
/KONTAKT

PROSJEKTINFORMASJON

FORMÅL

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) ønsker å innhente mer informasjon om norske husholdningers egenberedskap.

Formålet med undersøkelsen er å få økt kunnskap om en rekke ulike aspekter ved befolkningens kjennskap og bevissthet rundt egenberedskap. Herunder hva slags kjennskap befolkningen har til beredskap i kommunen, hvilke type hendelser som befolkningen er mest bekymret for at skal inntreffe, hvilke kommunikasjonsplattformer man vil ty til i en krisesituasjon og hvor godt forberedt man er i tilfelle en krisesituasjon skulle oppstå. Undersøkelsen skal også måle kjennskap til ulike nettstedet som informerer om egenberedskap.

METODE

Rapporten inneholder en oppsummering med overordnede funn. Variasjoner mellom undergrupper kommenteres der det er signifikante forskjeller.

Målgruppen for undersøkelsen er et representativt utvalg av den norske befolkning over 18 år. Undersøkelsen ble gjennomført i Ipsos' web-panel i perioden uke 50-51 2020. Datagrunnlaget består av totalt 1000 intervjuer.

Resultatene er vektet på kjønn, alder, landsdel og utdanningsnivå i henhold til offentlig statistikk for befolknings sammensetningen.

ANALYSE

Feilmarginen varierer med konfidensintervall, antall intervju og svarfordelingen på det enkelte spørsmål. Med rundt 1000 spurte og et 95 %-konfidensintervall ligger feilmarginerne for totalutvalget på rundt +/- 1,4-3,2 prosentpoeng. Feilmarginen for tall i undergrupper er større.

Resultatene tolkes med bakgrunn i kji-kvadrattesting som tester gjennomsnittet i en undergruppe mot gjennomsnittet av alle spurte med et signifikansnivå på 5 % (95 %-konfidensintervall). Signifikante variasjoner mellom relevante undergrupper kommenteres fortløpende.

I tabellene inngår SSBs *sentralitetsindeks* som en av bakgrunnsvariablene. Denne består av seks verdier. I tabellene er disse seks verdiene sammenstilt til tre verdier. For mer informasjon om sentralitetsindeksen se her: [publikasjon](#).

SAMMENDRAG

BEKYMRINGER FOR STØRRE HENDELSER ELLER KRISER

1 av 4 (27 %) svarer at de er ganske eller veldig bekymret for at en selv eller noen av ens nærmeste kan bli direkte berørt av en større hendelse eller krise.

Pandemi er hendelsen flest bekymrer seg for de kommende fem årene i Norge. Andelen som er bekymret for pandemier har økt fra 16 % i samme periode i 2019, til 46 % ved utgangen av 2020.

Øvrige hendelser som mange bekymrer seg for er Cyberangrep på styringssystemer (39 %), terrorangrep i Norge (34 %) og store ulykker med utslipp av skadelige stoffer (25 %). Av de hendelsene som inkluderes i undersøkelsen er det kvikkleireskred (13 %) færrest oppgir å være bekymret for.

Lengre bortfall av mobilnett/telefon/internett og brann er hendelsen flest anser som sannsynlig at vil skje hjemme hos dem i løpet av de neste fem årene, 25 % mener at dette er nokså eller svært sannsynlig.

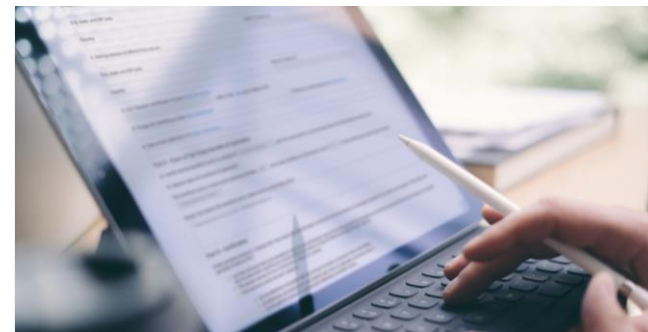

EGENBEREDSKAP OG FORBEREDELSE I HJEMMET

4 av 10 er nokså eller godt forberedt på å klare seg selv i eget hjem dersom strøm, tele- og internett ble borte i tre døgn eller mer, uavhengig av årstid (41 %). Cirka like mange har også tenkt gjennom hvilke farer, ulykker og utfordringer de kan møte hjemme (36 %) og hva de skal gjøre ved lengre bortfall av strøm (38 %).

Skulle en situasjon oppstå, svarer også halvparten (49 %) at de kan grunnleggende førstehjelp. 33 % mener at de har stort ansvar, og 49% mener de har noe ansvar for å hjelpe andre i nærmiljøet skulle en større, uønsket hendelse inntreffe.

Samtidig svarer 2 av 10 at de ikke har forberedt seg på farer, bortfall av strøm, nett, førstehjelp eller brannøvelser (21 %). Omtrent like mange (18 %) svarer at de ikke er forberedt i det hele tatt på en situasjon hvor de må klare seg selv i minimum tre døgn uten strøm/nett. Andelen som oppgir å være godt forberedt er høyere blant menn (18 %) enn blant kvinner (12 %).

KJENNSKAP TIL NETTSIDER OG INFORMASJON

1 av 4 har tenkt gjennom hvordan de kan søke hjelp eller informasjon ved bortfall av mobilnett, telenett eller internett.

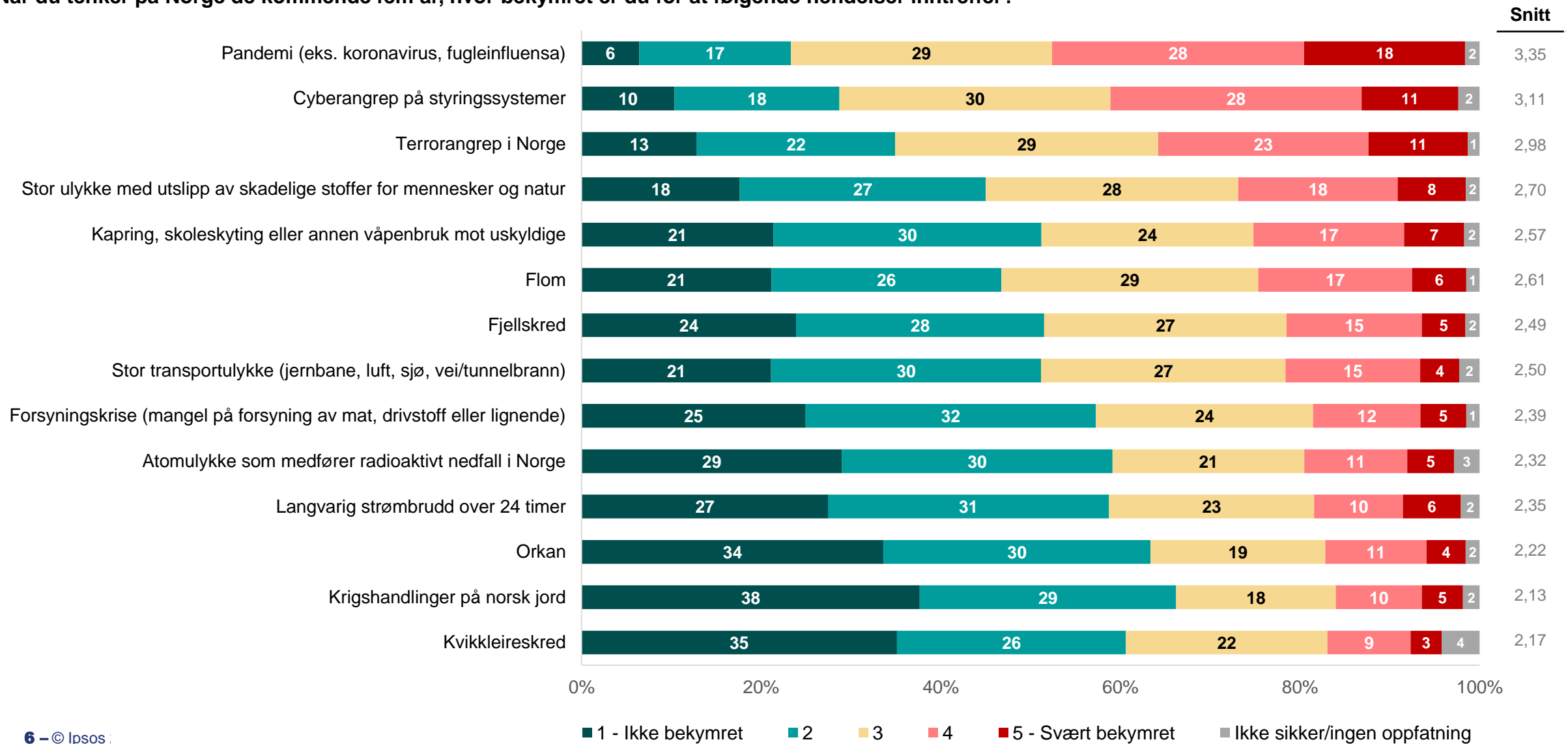
Ved en eventuell krise er TV (24 %), nettavis (21 %) eller radio (14 %) kanalene som flest ville søkt informasjon via i første omgang. Dersom en krise inntreffer, vet nær halvparten (44 %) hvor de kan få informasjon fra kommunen, og en fjerdedel (25 %) hvor nærmeste tilfluktsrom er.

3 av 10 har enten hørt om eller besøkt dsb.no (31 %), mens andelen er litt over 1 av 10 for sikkerhverdag.no (12 %). Menn oppgir i større grad at de har hørt om de ulike nettsidene, enn kvinner. I den yngste aldersgruppen 18-29 år oppgir flere at de kjenner eller har brukt sikkerhverdag.no (22 %).

BEKYMRING FOR STØRRE HENDELSESR OG KRISER

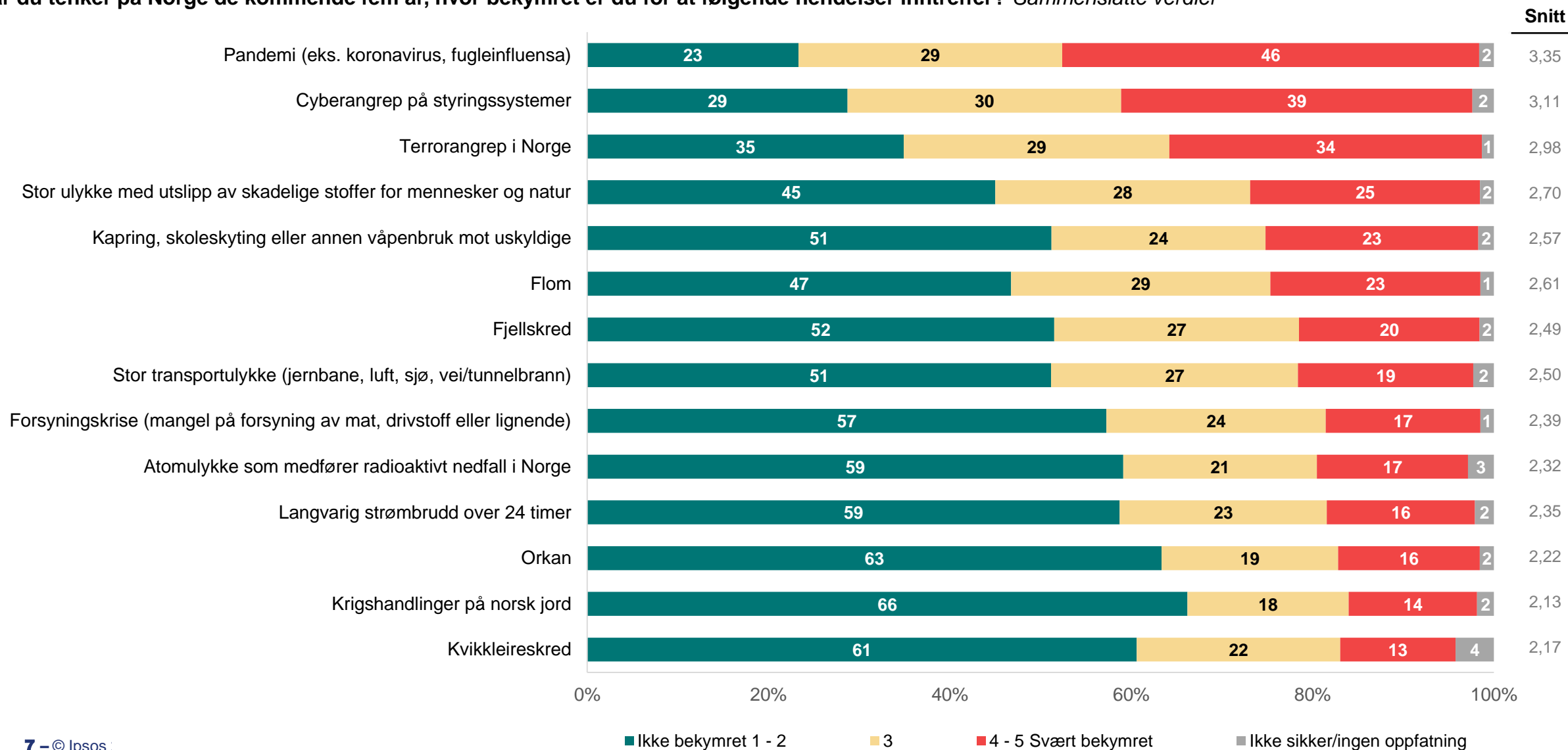
Pandemier er, ikke overraskende, en stor bekymring i 2020. Nær 1 av 2 nordmenn er bekymret for pandemi de kommende fem år.

Når du tenker på Norge de kommende fem år, hvor bekymret er du for at følgende hendelser inntreffer?

Pandemi er i 2020 det flest bekymrer seg for, etterfulgt av cyberangrep og terror

Når du tenker på Norge de kommende fem år, hvor bekymret er du for at følgende hendelser inntreffer? *Sammenslåtte verdier*

SIGNIFIKANTE VARIASJONER MELLOM UNDERGRUPPER

Andel som har svart verdi 4 eller 5 (svært bekymret) på Q1

- Kvinner svarer i større grad at de er bekymret for terror (40 %) enn menn (29 %), og pandemi som bekymrer 37 % av menn og 55 % av kvinner. Andelen som svarer at de ikke er bekymret er gjennomgående høyere blant menn, mens kvinner ellers i større grad svarer nøytralt. Dette er med unntak av cyberangrep og orkan hvor det ikke er betydelige forskjeller mellom hvordan menn og kvinner svarer. For de øvrige hendelsene er det omtrent 10 % høyere andel blant menn som svarer at de ikke er bekymret.
- De yngste, mellom 18 og 29 år, er gjennomsnittlig mer bekymret for krigshandlinger på norsk jord (26 %) og forsyningskrise (29%). Personer mellom 30 og 39 år svarer i større grad at de ikke er bekymret for naturkatastrofer som orkan (73 %) og kvikkleireskred (69 %). Det er også i denne aldersgruppen lavest andel som er bekymret for terror (27 %). De mellom 40 og 59 år er over gjennomsnittet bekymret for terrorhandling på norsk jord (40 %). Blant personer over 60 år er andelen som er bekymret for krigshandlinger på norsk jord lavest (8 %).
- Vi finner også noen regionale forskjeller. Personer bosatt i Oslo utpeker seg ved at flere er bekymret for terrorangrep i Norge (44 %). På Østlandet utenom Oslo er det få som er bekymret for orkan (12 %), mens denne andelen er høyest blant de som bor i Midt-Norge (28 %). Østlandet uten Oslo er også den landsdelen hvor lavest andel svarer at de ikke er bekymret for kvikkleireskred (56 %), det er ikke en stor andel som oppgir å være bekymret, men mange svarer nøytralt.

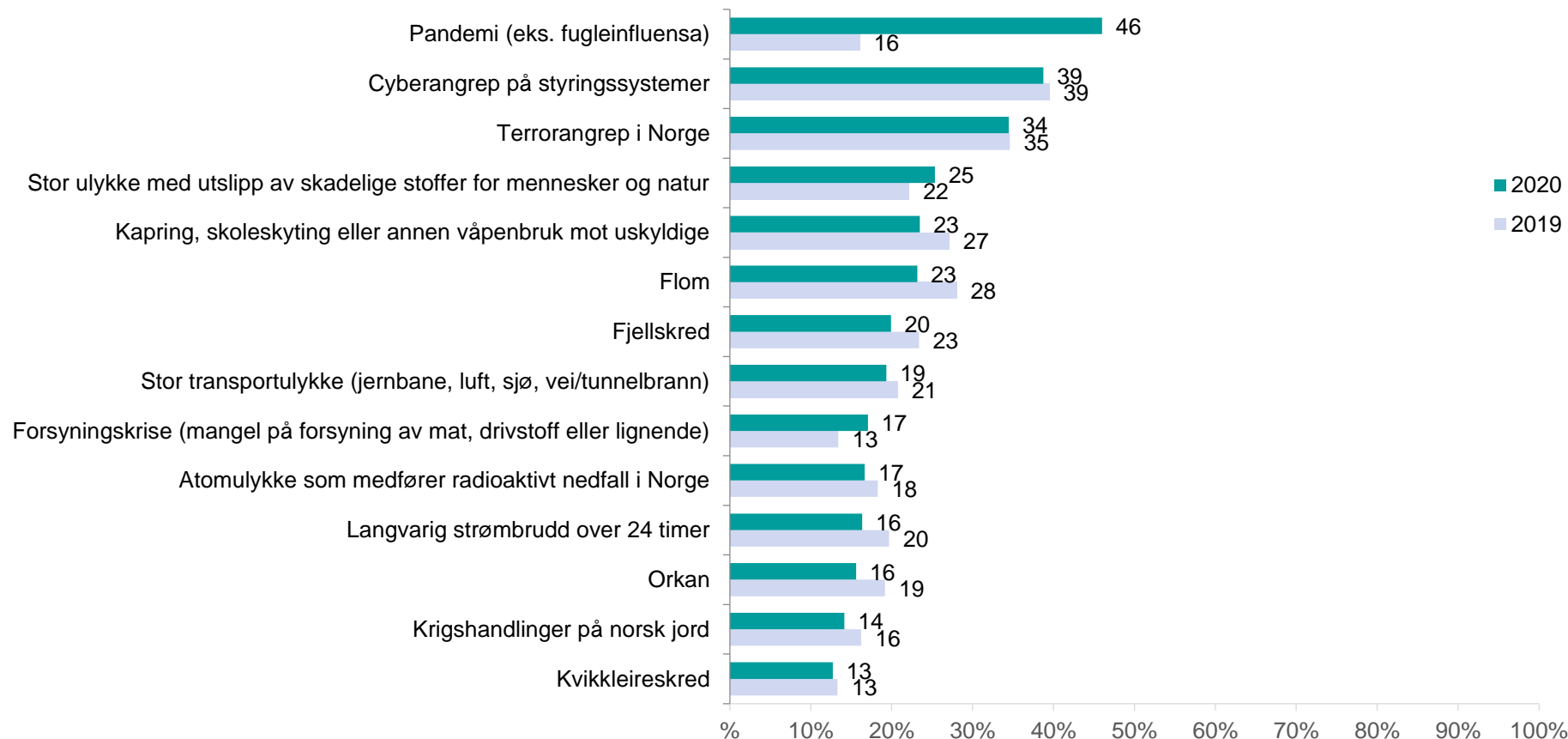

Ved slutten av 2020 er pandemier helt klart den største bekymringen for de kommende årene. Andelen som er bekymret øker fra 16 % i 2019 til 46 % i 2020.

Når du tenker på Norge de kommende fem år, hvor bekymret er du for at følgende hendelser inntreffer?

Sammenslåtte verdier, 2019 og 2020, prosentandel som har svart 4 eller 5

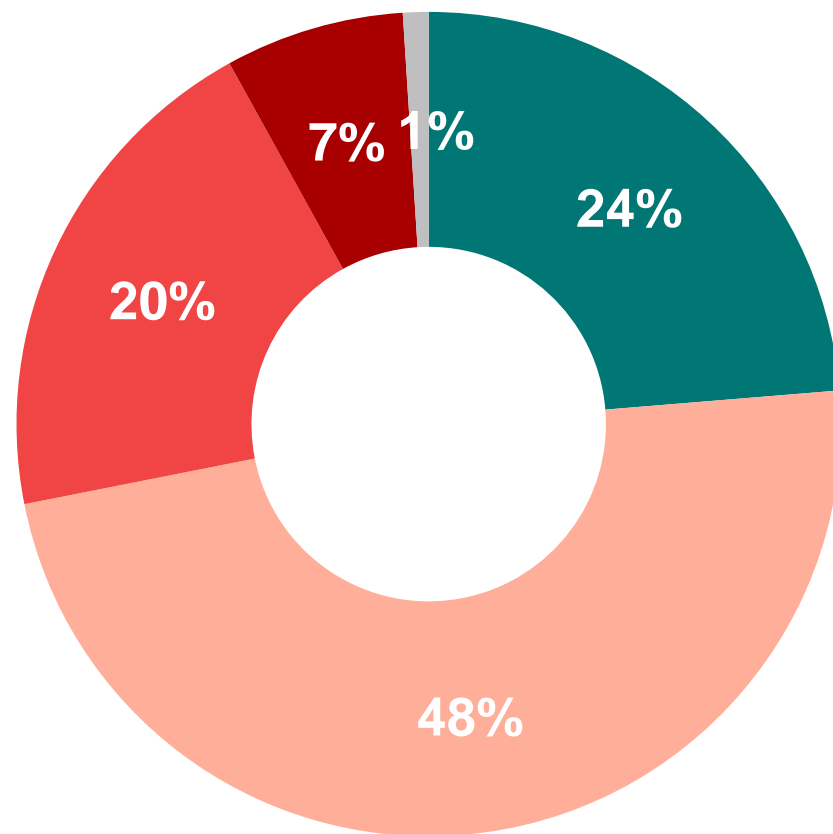
Skala 1- Ikke bekymret, 2, 3, 4, 5-Svært bekymret 6. ikke sikker / ingen oppfatning

- Bekymringen for pandemier de kommende fem årene øker, naturlig nok, kraftig fra målingen i slutten av 2019 til slutten av 2020. Samtidig ser vi at noen flere er bekymret for forsyningskriser og for store ulykker med utslipp. For flere hendelser er det færre i 2020 som er bekymret for andre hendelser som flom, fjellskred og orkan. Færre svarer også at de er bekymret for kapring, skoleskyting eller annen våpenbruk mot uskyldige i slutten av 2020 enn i 2019.

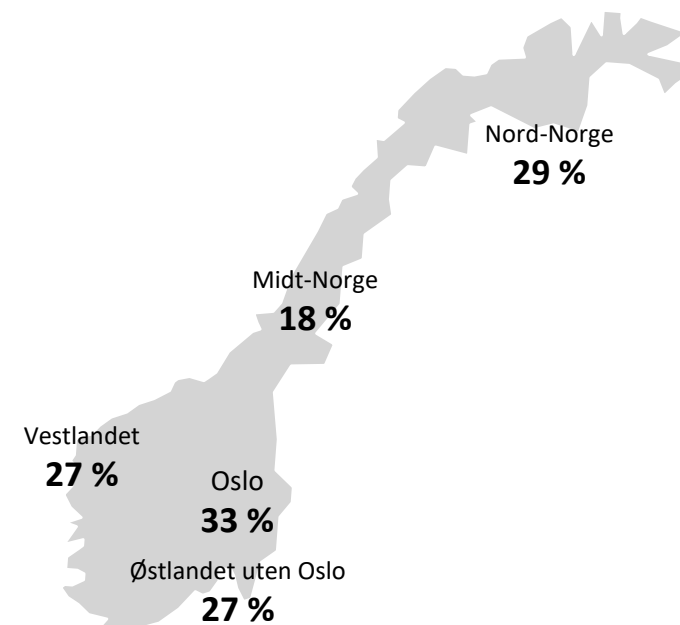
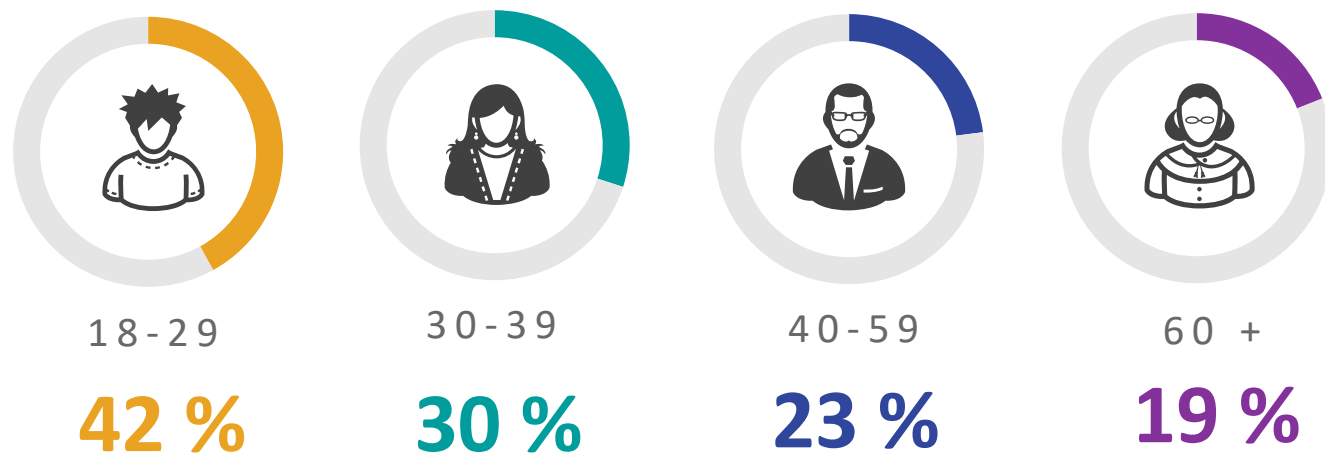
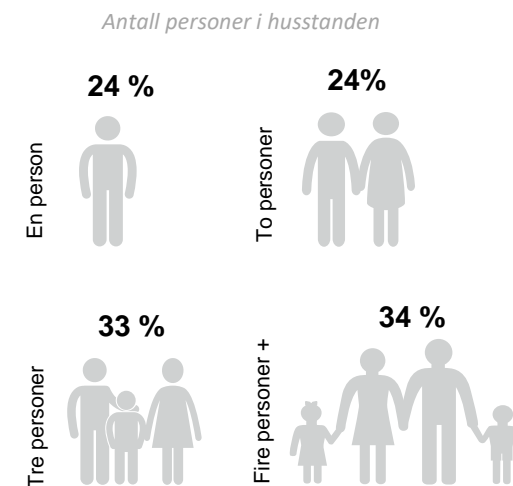
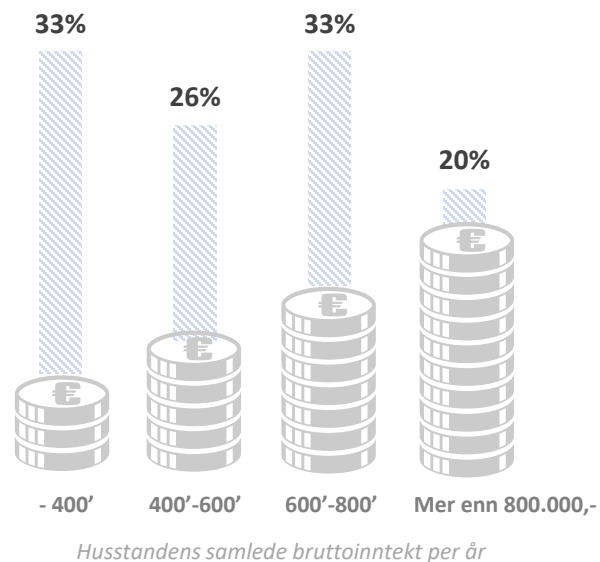
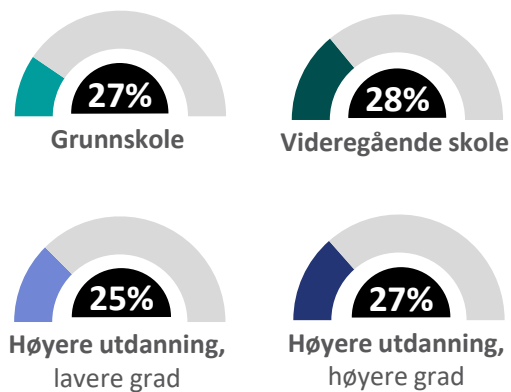
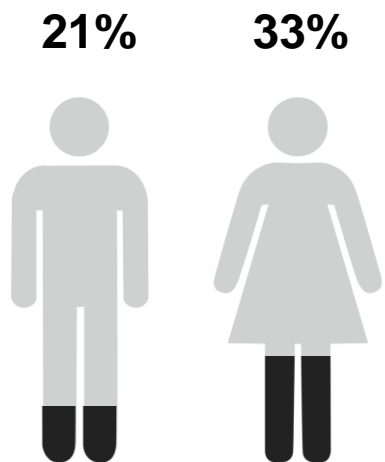
1 AV 4 ER GANSKE ELLER
VELDIG BEKYMRET FOR
Å BLI BERØRT AV EN
STØRRE KRISE

I hvilken grad er du bekymret for at du eller noen av dine
nærmeste kan bli direkte berørt av en større hendelse eller krise?

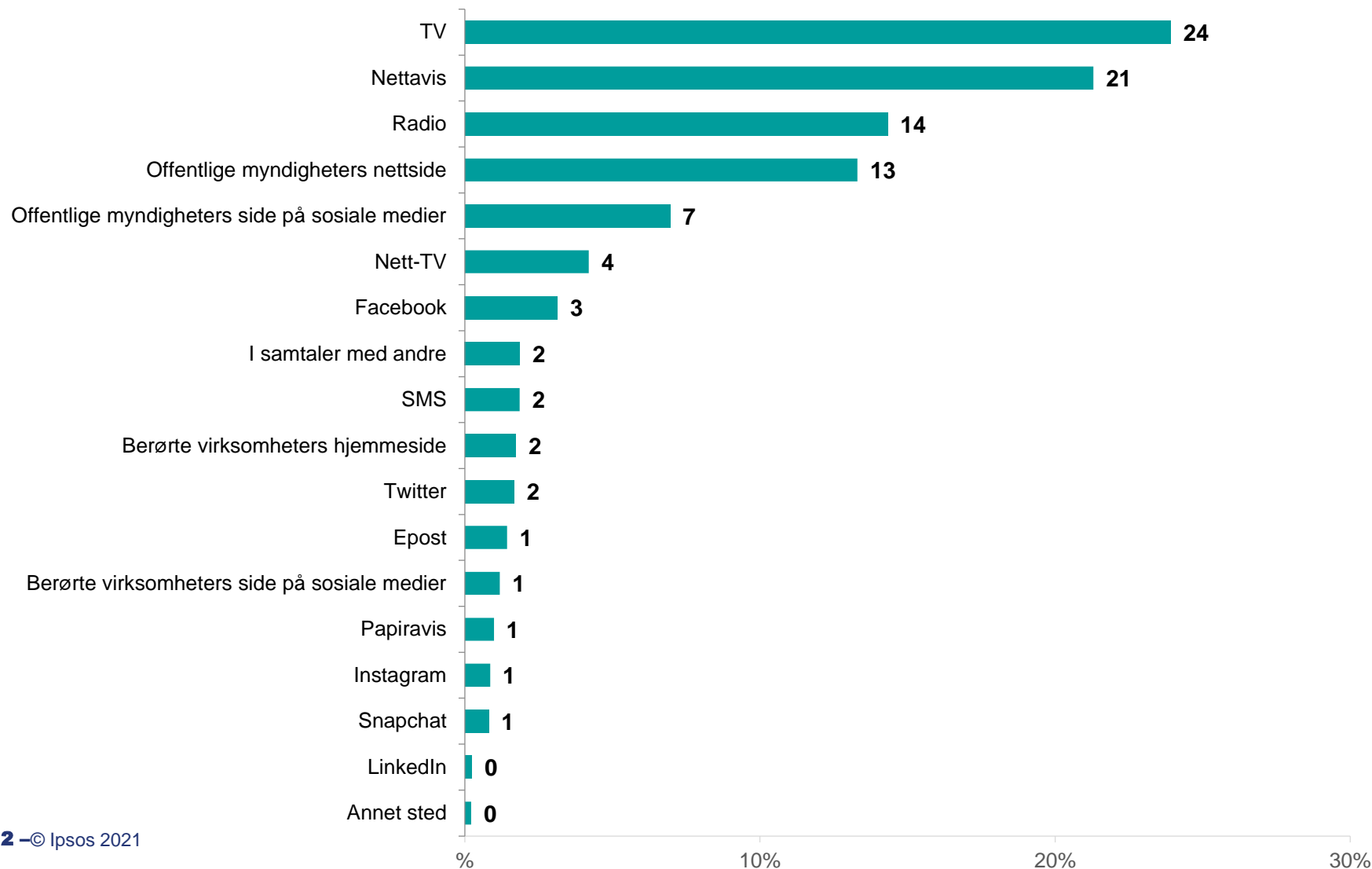
- Ikke bekymret
- Litt bekymret
- Ganske bekymret
- Veldig bekymret
- Ikke sikker/ingen oppfatning

Bekymret for at en selv eller noen av ens nærmeste kan bli direkte berørt av en større hendelse/krise
Andel av total som svarer «ganske bekymret» eller «veldig bekymret» (n=257)

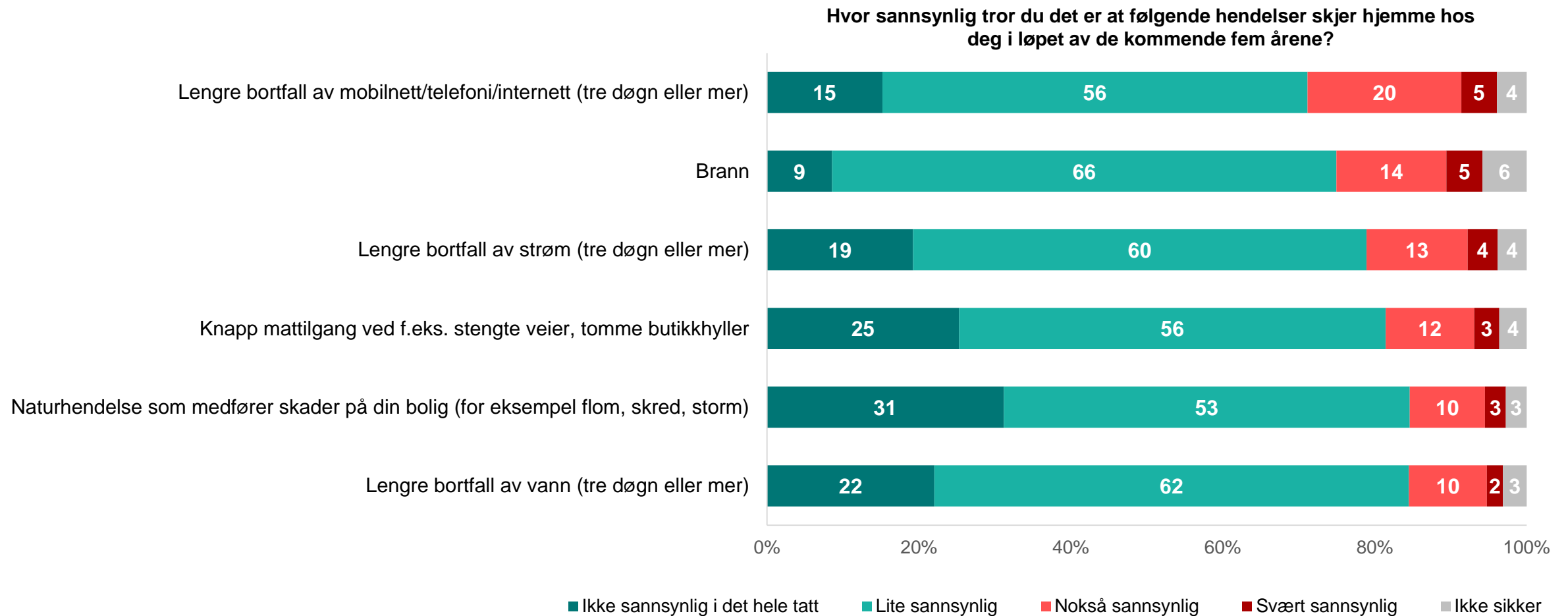
TV og nettavis er mediene flest ville oppsøkt for informasjon om en eventuell krise

Dersom en større krisesituasjon skulle inntreffe, som for eksempel en stor transportulykke, naturkatastrofe, terrorangrep, omfattende forurensning eller lignende - hvor vil du i første omgang søke informasjon om krisen?

- Kvinner og menn svarer relativt likt på dette spørsmålet, men noen flere menn ville oppsøkt informasjon via radio (17 %) sammenlignet med kvinner (12 %)
- For personer under 40 år er nettaviser helt klart største kilde til informasjon. 28 % av 18-29 år ville brukt nettaviser, og kun 10 % ville brukt TV.
- For de over 60 år er fordelingen motsatt. Få ville brukt nettaviser (10 %), mens flere ville brukt TV (32 %) og radio (23 %)
- Blant de som bor i Oslo er det en klart lavere andel som ville søkt informasjon via TV (16 %).

Lengre bortfall av mobilnett/telefon/internett og brann er hendelsene flest anser som sannsynlig at vil skje hjemme hos dem i løpet av de neste fem årene

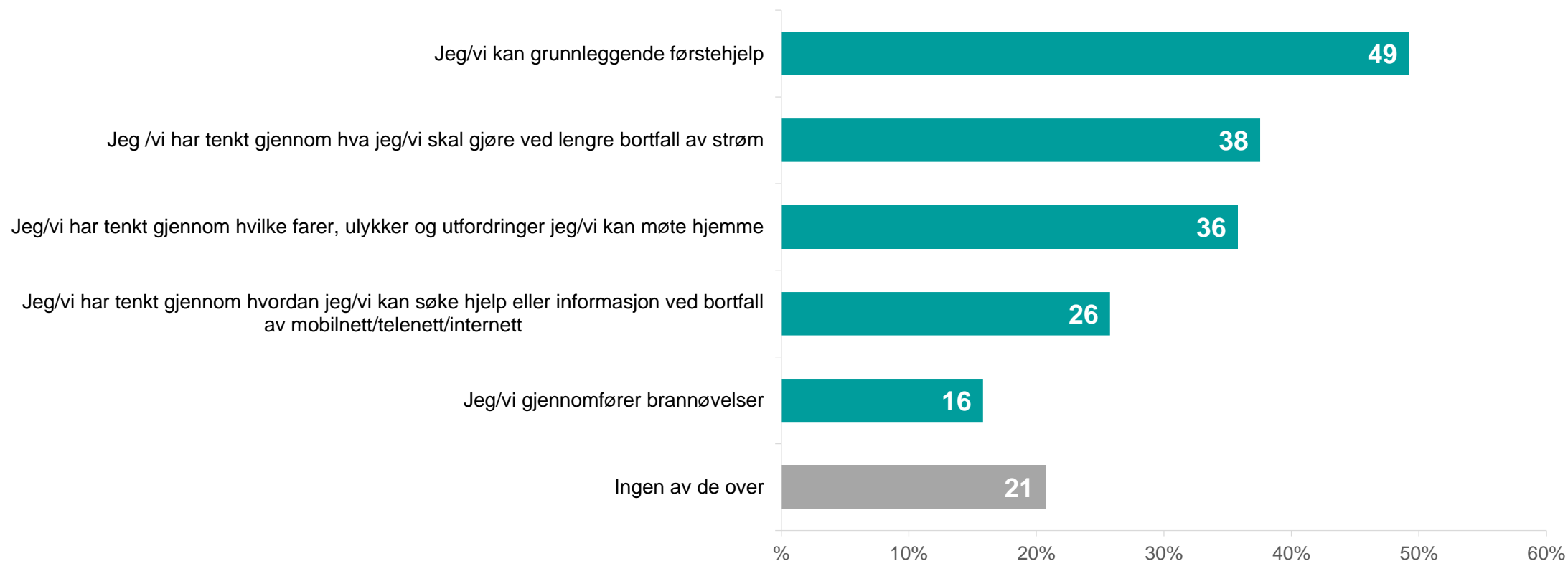

- Menn svarer i større grad at det er «Ikke sannsynlig i det hele tatt» at naturhendelser som medfører skade og knapp mattilgang vil skje de neste årene.
- Den yngste aldersgruppen mellom 18 og 29 år har gjennomgående en høyere andel som har svart enten «nokså» eller «svært» sannsynlig for hver av hendelsene, mens de eldste over 60 år i større grad anser disse hendelsene som lite eller ikke sannsynlig i det hele tatt. De mellom 40 og 59 år oppgir også i større grad enn gjennomsnitt at de anser brann, naturhendelser som medfører skade og lengre bortfall av vann som lite / ikke sannsynlig.
- I sentrale strøk er det færre som mener bortfall av nett er sannsynlig, mens de som bor i mellomsentrale strøk svarer oftere enn gjennomsnittet at de tror at dette er nokså eller svært sannsynlig. De som bor i mellomsentrale strøk svarer i større grad enn gjennomsnitt at det ikke er sannsynlig at det blir brann der de bor i løpet av de neste fem årene.

EGENBEREDSKAP OG FORBEREDELSE I HJEMMET

1 av 2 kan grunnleggende førstehjelp og mange har tenkt igjennom hva de skal gjøre ved bortfall av strøm og ulike farer og ulykker som kan skje

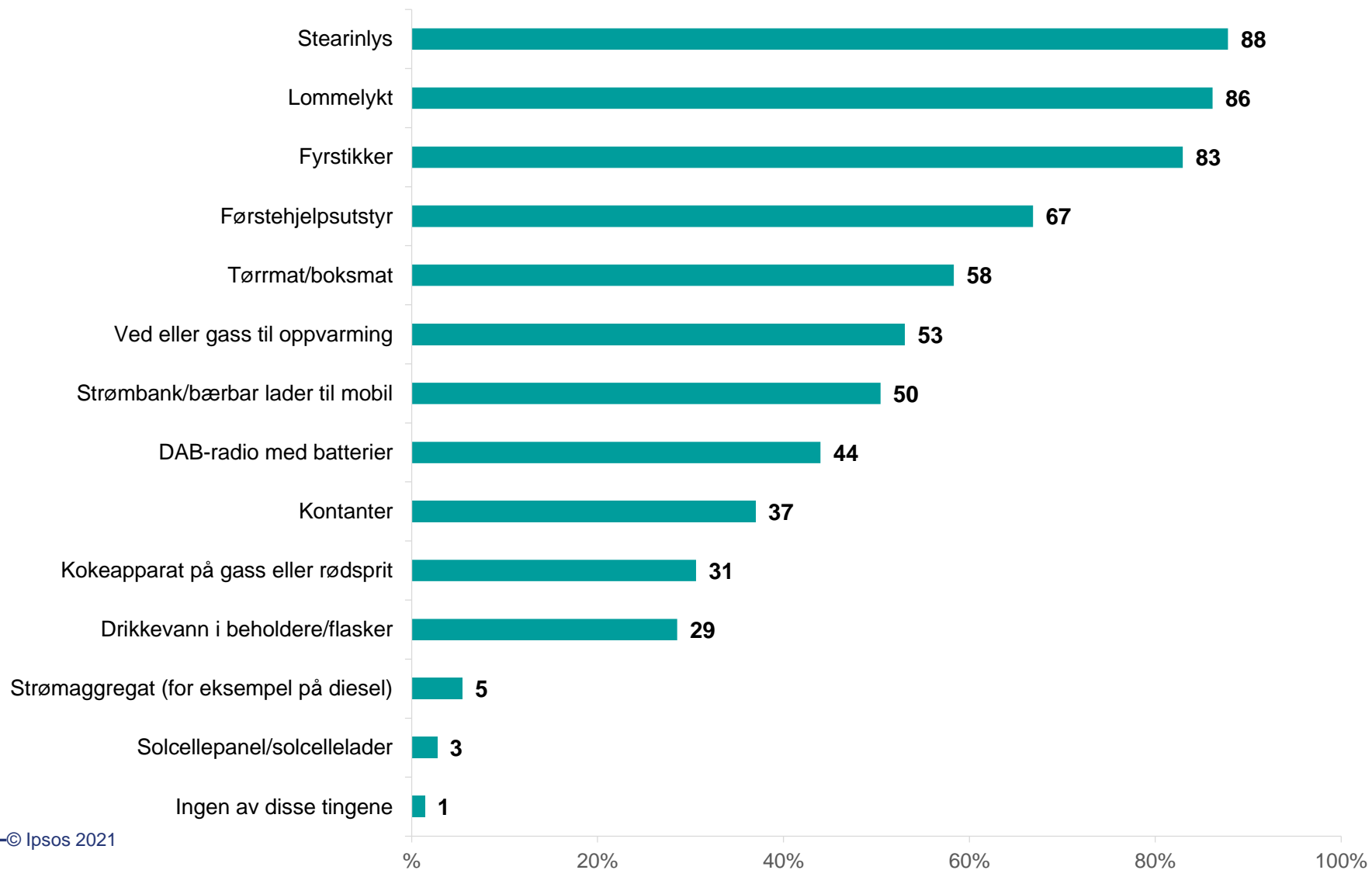
Hvordan har du/dere forberedt deg/dere på hendelser som kan skje i hjemmet? *Flere svar mulig*

- Det er en høyere andel blant menn (40 %) enn kvinner (32 %) som svarer at de har tenkt gjennom farer som kan oppstå. Det samme gjelder for hjelp eller informasjon ved bortfall av mobilnett/telenett/internett, hhv. 31 % mot 21 %.
- De mellom 40 og 59 år har oftere svart at de kan grunnleggende førstehjelp (56 %). Andelen er også noe høyere blant de i 30-årene, mens andelen er lavere blant de yngste og de over 60 år på hhv. 44 % og 42 %
- I tråd med at de som bor i sentrale strøk anser bortfall av strøm som mindre sannsynlig, ser vi at de som bor i Oslo i mindre grad har tenkt igjennom hvordan håndtere dette (23 %), mens de som bor i Nord-Norge i større grad (52 %) har tenkt i gjennom hva de skal gjøre i slike tilfeller.

De fleste har stearinlys, lommelykt eller fyrstikker hjemme, mens 2 av 3 har førstehjelpsutstyr

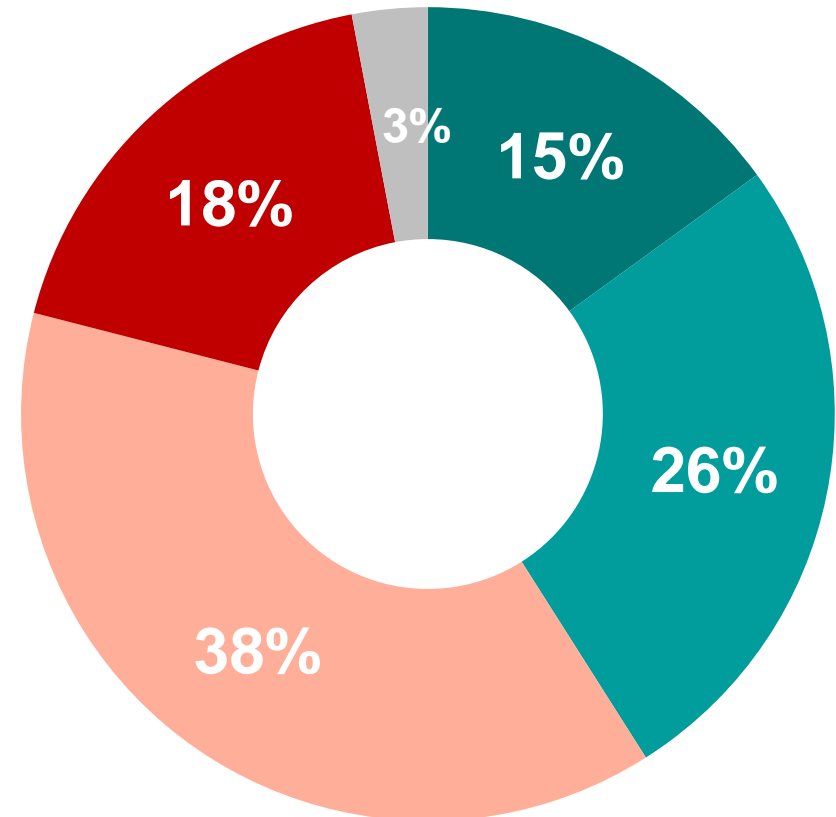
Hvilke av følgende ting har du/din familie i boligen? Flere svar mulig

- Menn og kvinner svarer relativt likt på dette spørsmålet med unntak av at flere kvinner har stearinlys og flere menn har kokeapparat.
- Andelen som svarer at de har disse tingene i boligen er gjennomgående lavere for de yngste mellom 18 og 29 år, og på et flertall av punktene høyere for de over 60 år. Blant de yngste har 53 % førstehjelpsutstyr hjemme, mens blant de over 60 år er andelen 75 %. Forskjellen er størst når det kommer til radio, som 23 % av de yngste og 63 % av de over 60 år har hjemme.
- Personer bosatt i Oslo utpeker seg noe ved at færre enn gjennomsnittet svarer at de har lommelykt (79 %), førstehjelpsutstyr (55 %), ved eller gass til oppvarming (28 %), DAB-radio (30 %) og kokeapparat på gass eller rødsprit (18 %)

4 AV 10 ER NOKSÅ ELLER
GODT FORBEREDT PÅ Å
KLARE SEG SELV I EGET
HJEM DERSOM STRØM,
TELE- OG INTERNETT
BLE BORTE

Dersom strøm, tele-/mobilnett og internett ble borte i ditt nærområde. I hvilken grad vil du si at du og din husholdning er forberedt på å klare dere selv i eget hjem i minimum 3 døgn, uavhengig av årstid?

■ Godt forberedt

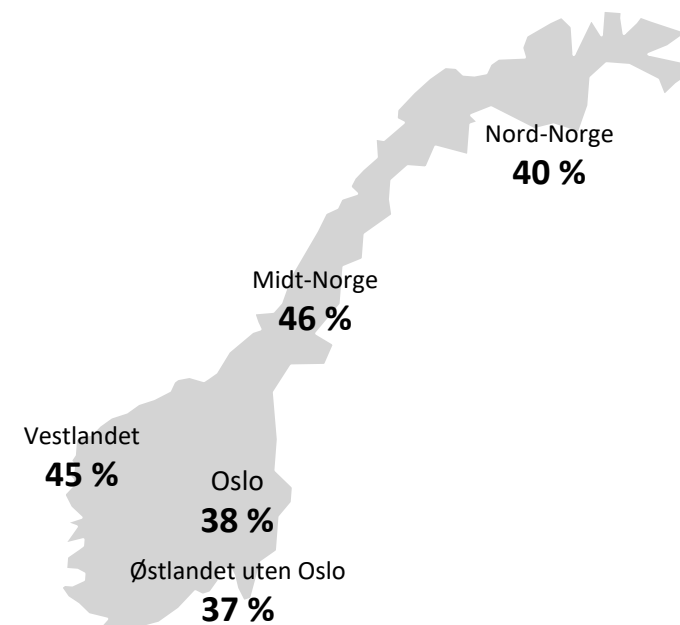
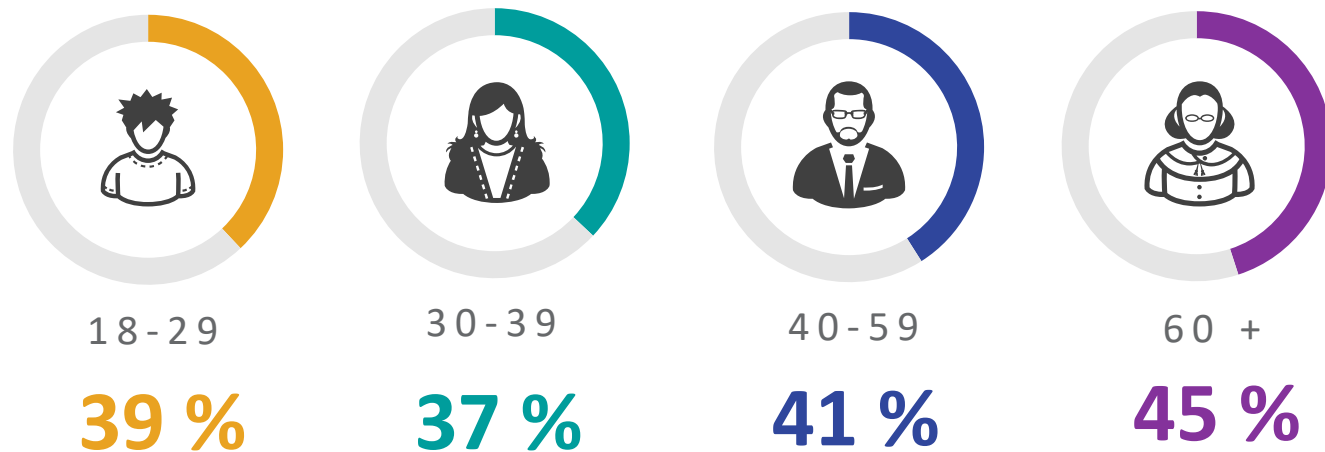
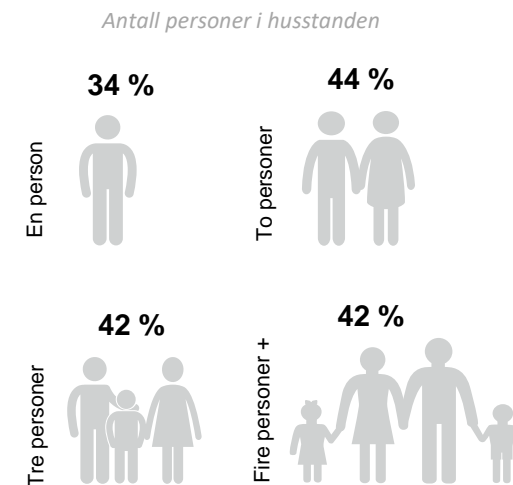
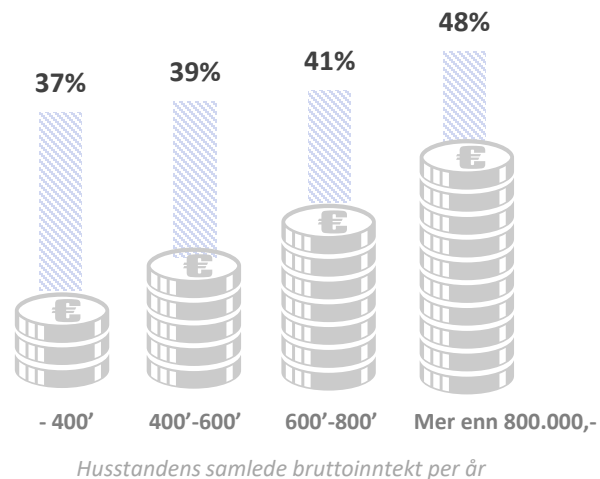
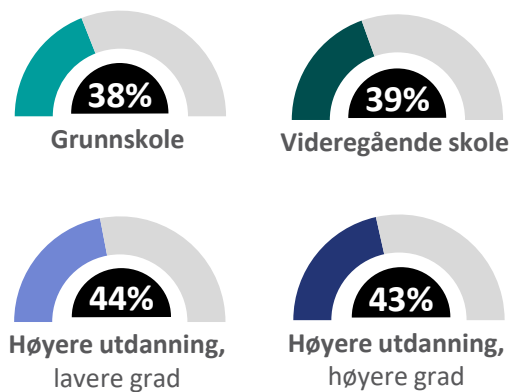
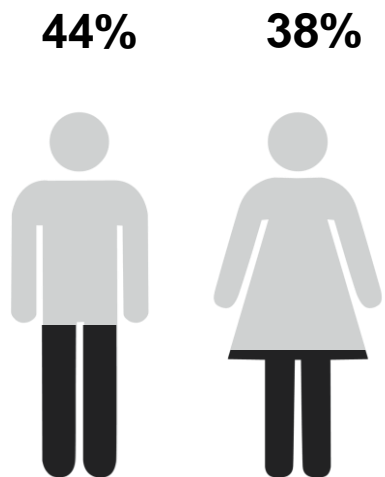
■ Nokså forberedt

■ Litt forberedt

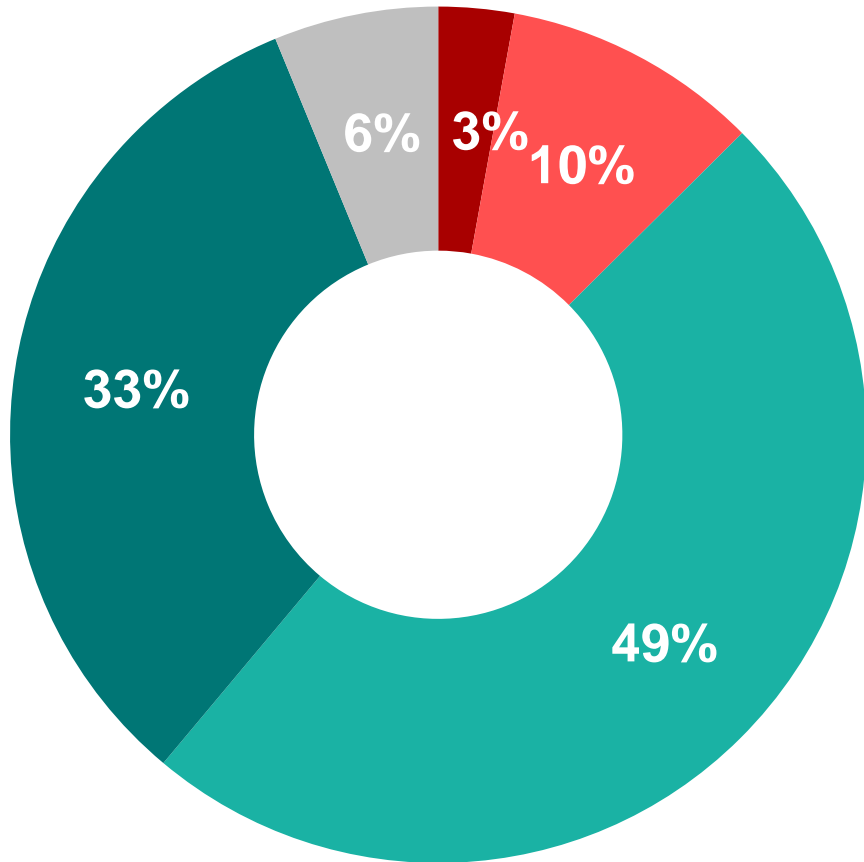
■ Ikke forberedt i det hele tatt

■ Ikke sikker

Dersom strøm, tele-/mobilnett og internett ble borte i ditt nærområde. I hvilken grad vil du si at du og din husholdning er forberedt på å klare dere selv i eget hjem i minimum 3 døgn, uavhengig av årstid? **Andel av totalt som svarer «Nokså forberedt» eller «Godt forberedt» (n=426)**

ET KLART FLERTALL MENER AT DE HAR STORT ELLER NOE ANSVAR FOR Å HJELPE ANDRE DERSOM EN UØNSKET HENDELSE INNTREFFER

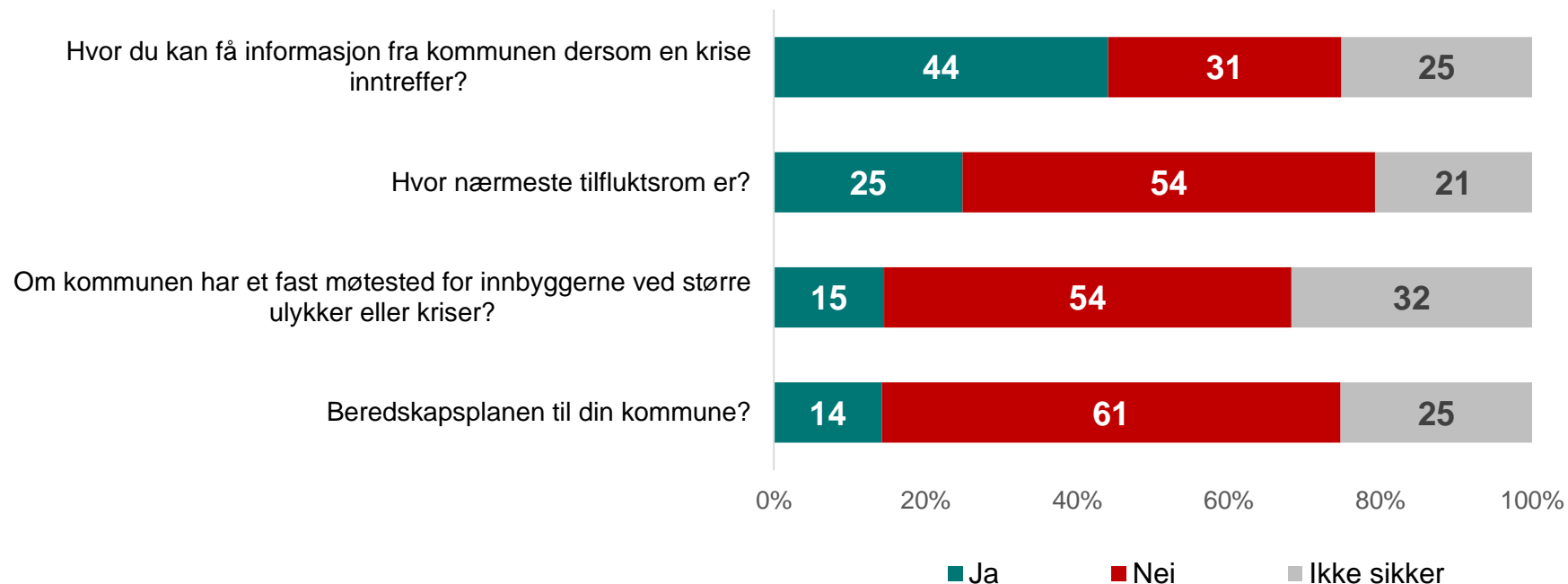
Dersom det skulle inntreffe en større, uønsket hendelse i ditt nærmiljø i hvilken grad mener du at du har et ansvar for å hjelpe andre i nærmiljøet?

- Ikke ansvar i det hele tatt
- Lite ansvar
- Noe ansvar
- Stort ansvar
- Ikke sikker/ingen oppfatning

- Det er en gjennomsnittlig høyere andel menn og personer mellom 18 og 29 år som mener at man har lite eller ikke ansvar i det hele tatt for å hjelpe andre i nærmiljøet, hhv. 17 % og 21 %.
- Aldersgruppen hvor flest svarer at de føler ansvar for å hjelpe er 40-59 år, hvor 41 % svarer «stort ansvar».
- I Oslo er det en større andel (16 %) som svarer «lite ansvar»

1 av 4 vet hvor nærmeste tilfluktsrom er, få har kunnskap om møtesteder ved kriser eller ulykker, og få kjenner kommunens beredskapsplan

Kjenner du til følgende:

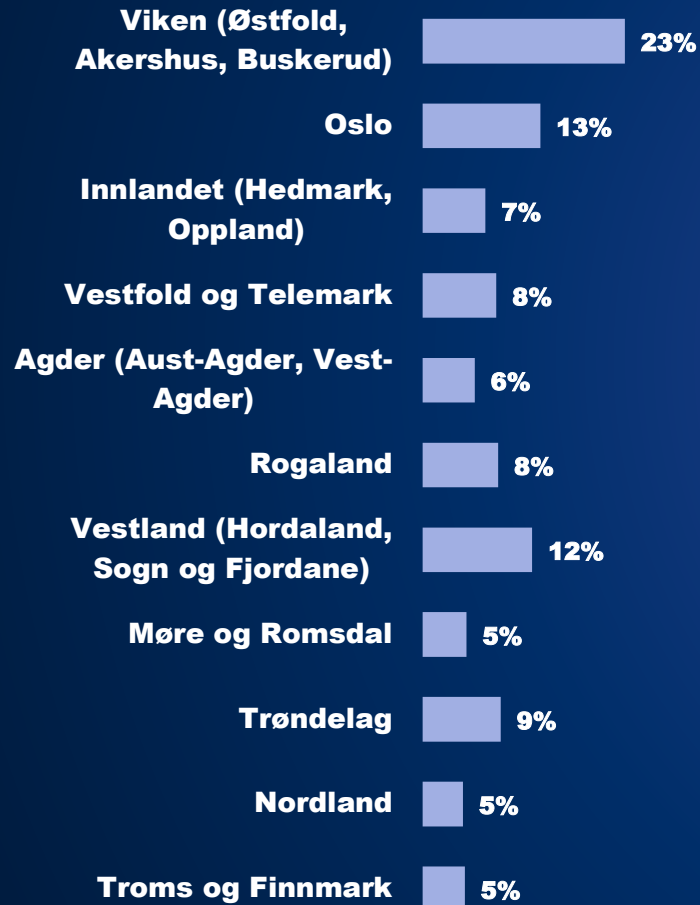

- Menn svarer oftere ja, og kvinner svarer oftere at de ikke er sikre, både på spørsmål om hvor man får informasjon og når det gjelder kjennskap til kommunens beredskapsplan.
- Andelen som svarer at de vet hvor de kan få informasjon dersom en krise inntreffer er lavest blant de yngste, kun 33 % av de mellom 18-29 år svarer ja på dette spørsmålet.
- Blant de over 60 år svarer hele 64 % at de ikke vet om kommunen har et fast møtested ved større ulykker eller kriser. Andelen er lavest blant de mellom 18 og 29 år, her svarer 43 % «Nei».
- De som bor i Oslo og de som bor i Nord-Norge svarer oftere enn gjennomsnittet at de ikke kjenner beredskapsplanen til sin kommune, her svarer hhv. 70 % og 73 % «Nei»

OM UTVALGET

OM UTVALGET Uvektet

FYLKE

KJØNN

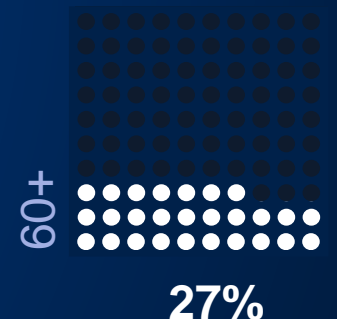
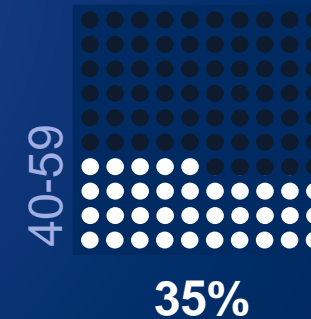
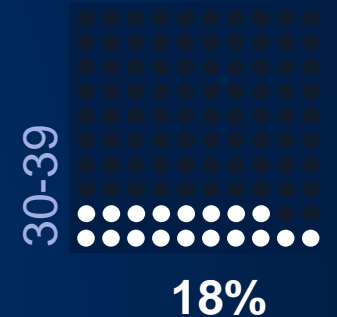
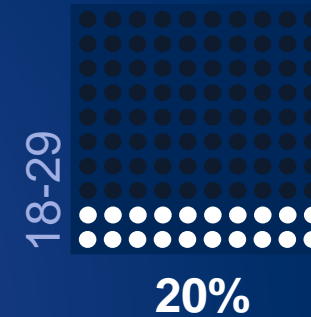

50%

50%

ALDER

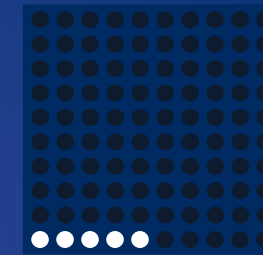
OM UTVALGET

SAMLET BRUTTO HUSSTANDSINNTEKT

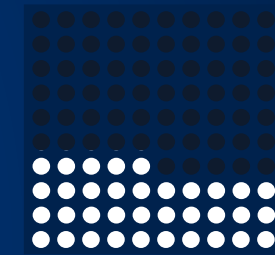
HØYESTE FULLFØRTE UTDANNINGSNIVÅ - Uvektet

Grunnskole
(Inntil 10 års skolegang)

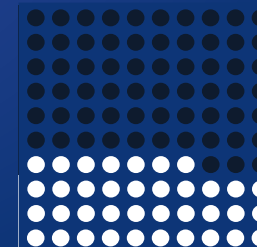
5 %

VGS
(11-13 års skolegang)

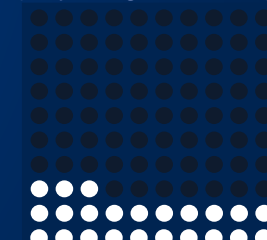
35 %

Høyskole/Universitet
(lavere grad, 1-3 år)

37 %

Høyskole/Universitet
(høyere grad, 4 år+)

23 %